

ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนเป็นมากกว่าที่คุณคิด

(Agreement for the Promotion and Protection of investment หรือ Bilateral Investment Treaty (BIT))

จัดทำโดย
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ

นักลงทุนสามารถใช้ประโยชน์อะไรบ้างจากความตกลงฯ

หากนักลงทุนได้รับผลกระทบจากมาตรการหนึ่งมาตรการใดที่ออกโดยรัฐบาลของประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งมาตรการดังกล่าวเข้าข่ายเป็นการกีดกันกรณีตามความตกลงฯ นักลงทุนสามารถร้องขอให้รัฐบาลผู้รับการลงทุนดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ นักลงทุนควรพยายามยุติข้อพิพาทโดยเริ่มจากการเจรจาและการหารือ หากอย่างไรก็ตาม หากการเจรจาไม่ประสบความสำเร็จ นักลงทุนอาจยื่นข้อพิพาทไปยังศาลท้องถิ่น หรือ เข้าขอระงับข้อพิพาทผ่านกระบวนการอนุญาโตตุลาการศาลพิเศษใดๆ ตามกระบวนการกฎหมายภายในของประเทศนั้น อย่างไรก็ตาม หากมีการละเมิดพันธกรณีภายใต้ความตกลงฯ และความเสียหายต่อการลงทุนมีมูลค่าสูงมาก หรือเกิดจากปัจจัยอื่นๆ เช่น ความไม่มีประสิทธิภาพ ความล่าช้า และไร้ความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรมของประเทศนั้น นักลงทุนควรหาที่ปรึกษาทางกฎหมายเพื่อพิจารณาดำเนินการฟ้องร้องตามกลไกภายใต้ความตกลงฯ

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถดูได้ที่ เว็บไซต์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน: กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ <http://www.mfa.go.th/business/accept1.php> หรือ โทรสอบถามกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ที่ (02) 643 5000 ต่อ 4062, 4066, 4067
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในต่างประเทศ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) <http://www.boi.go.th/thai/toi.asp>
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศต่าง ๆ : ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในประเทศต่าง ๆ จัดทำโดย สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลก <http://www.mfa.go.th/bizthai>
4. ข้อมูลด้านต่างๆ ในทวีปแอฟริกา: <http://www.thaiafrica.net>
5. ข้อมูลด้านต่างๆ ในลาตินอเมริกา: <http://www.mfa.go.th/fealac>
6. ข้อมูลด้านต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา: <http://sameaf.mfa.go.th/th>
7. ข้อมูลด้านต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก: <http://www.eastasiawatch.in.th>
8. ข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับไทย - สหภาพยุโรป: <http://news.thaieurope.net>
9. ข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับไทย - สหรัฐอเมริกา: <http://www.uswatch.in.th/laout4.php?catid=1>

จัดทำโดย
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ

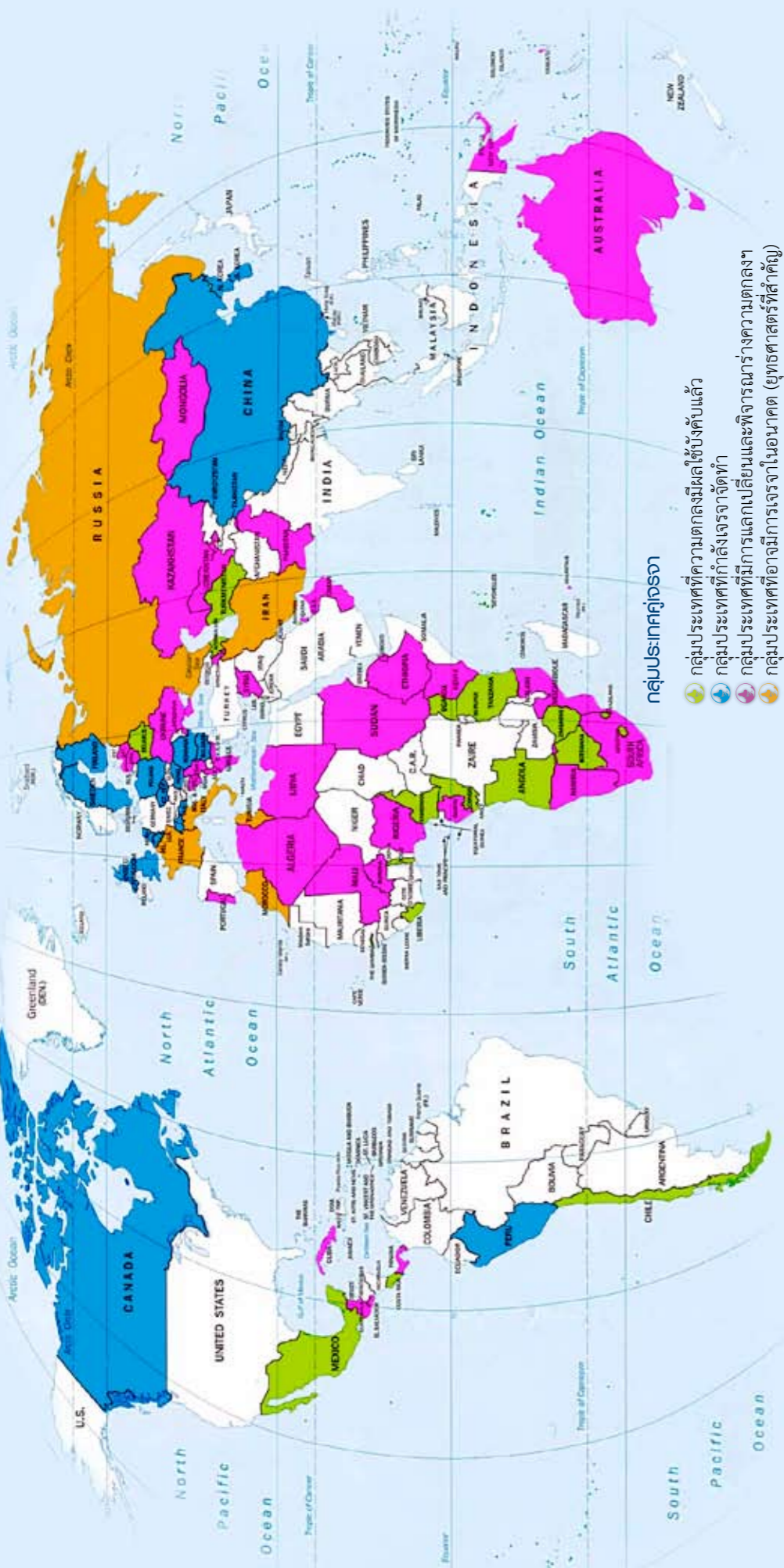
หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถดูได้ที่ <http://www.mfa.go.th/business/accept1.php>
หรือ โทรสอบถามกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ที่ (02) 643 5000 ต่อ 4062, 4066, 4067

ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนเป็นมากกว่าที่คุณคิด
(Agreement for the Promotion and Protection of investment
หรือ Bilateral Investment Treaty (BIT))

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถดูได้ที่ <http://www.mfa.go.th/business/accept1.php>
หรือ โทรสอบถามกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ที่ (02) 643 5000 ต่อ 4062, 4066, 4067

กลุ่มประเทศเจรจา

- กลุ่มประเทศอาเซียน
- กลุ่มประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกา
- กลุ่มประเทศยุโรป
- กลุ่มประเทศอเมริกา

ที่มาของความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีลักษณะไร้พรมแดน ทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง เป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น ซึ่งการเคลื่อนย้ายหรือการไหลเข้าของเงินลงทุนจะมีเกิดขึ้นหลังจากที่เจ้าของเงินลงทุนก็จะต้องประเมินดูว่า ประเทศ หรือภูมิภาคที่ตนจะไปลงทุนมีสถานะหรือบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน หรือไม่ เพราะอย่างที่ทราบว่าการลงทุนมีความเสี่ยง และเจ้าของเงินลงทุนจะต้องบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว ซึ่งมีทั้งความเสี่ยงเชิงพาณิชย์ และความเสี่ยงทางการเมือง ความเสี่ยงทางการเมืองสามารถใช้เป็นสิ่งที่อาศัยความรู้ความสามารถทางการบริหารเพื่อก็สามารถลดทอนความเสี่ยงดังกล่าวลงได้ ส่วนแต่ความเสี่ยงทางการเมือง อาทิ ความไม่มั่นคงทางการเมือง สถานะจลาจลหรือความวุ่นวาย รวมถึงความไม่แน่นอนของระบบกฎหมายและระเบียบของประเทศต่างๆ เป็นต้น อาจบางที่ก็อาจจะลดทอนลงได้บ้าง หากรัฐบาลประเทศที่รับการลงทุนรับประกันจะให้ความคุ้มครองดังกล่าวการลงทุน ซึ่งความเสี่ยงทางการเมืองมีหลายประการ อาทิ เป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้กระแสการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมีมากขึ้น ประกอบกับกระแสการเปิดการค้าเสรีได้สร้างสิ่งท้าทายและโอกาสให้กับนักลงทุนในการแสวงประโยชน์และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการเข้าไปลงทุนประเทศต่าง ๆ รวมถึงบุกตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ (อาทิ ตลาดในตะวันออกกลาง และแอฟริกา) ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องช่วยเหลือและสร้างเกาะคุ้มครองให้นักลงทุนในการไปลงทุนในต่างแดนที่นักลงทุนอาจต้องเผชิญกับความไม่มั่นคงและความไม่แน่นอน ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางการเมือง สถานะจลาจลหรือความวุ่นวายต่างๆ รวมถึงความไม่แน่นอนของระบบกฎหมายและระเบียบของประเทศต่างๆ เป็นต้น

การรับรองหรือรับประกันการให้ความคุ้มครองการลงทุนจากความเสียหายทางการเมืองกระทำผ่านการจัดทำความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างกัน เพราะความตกลงดังกล่าวจะรับประกันมาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นมาตรฐานสากลให้กับนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในประเทศผู้รับการลงทุนที่เป็นภาคีความตกลงฯ ทำให้นักลงทุนเกิดความมั่นใจได้ว่า หากมีเกิดความเสียหายทางการเมืองเหตุการณ์ประการใดประการหนึ่งเกิดขึ้น และเข้าข่ายตามความตกลงฯ นักลงทุนจะได้รับความคุ้มครองจากรัฐผู้รับการลงทุน

กระทรวงการต่างประเทศ (โดยกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ) เป็นหน่วยราชการหลักที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเจรจาจัดทำ “ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน” ระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งความตกลงฯ นับเป็นหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่จะช่วยเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งของไทยและนักลงทุนต่างประเทศในประเทศไทยว่าของประเทศที่ทำความตกลงฯ ว่า การลงทุนของตนจะได้รับการคุ้มครองจากความเสียหายทางการเมืองต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในประเทศนั้นๆ ในระดับมาตรฐานสากล

ขณะนี้ ไทยมีความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกับประเทศต่างๆ ซึ่งมีผลใช้บังคับไปแล้ว จำนวน 35 ประเทศ และอยู่ระหว่างเจรจาจัดทำอีกกว่า 50 ประเทศกระทรวงการต่างประเทศมียุทธศาสตร์การทำความตกลงฯ ที่สำคัญ คือ

สนับสนุนให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในประเทศที่มีศักยภาพด้านการลงทุนในสาขาต่างๆ อาทิ ประเทศในทวีปแอฟริกาและตะวันออกกลาง โดยมีความตกลงฯ เป็นเครื่องมือคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ และดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ รวมถึงเสริมสร้างและฟื้นฟูความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทย โดยมุ่งสร้างบรรยากาศการลงทุนและระบบกฎหมายที่โปร่งใสและมั่นคง

มาทำความเข้าใจกับความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกันเถอะ

ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนคืออะไร

ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนคือ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่รัฐบาลของสองประเทศหรือมากกว่าร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อกำหนดพันธกรณีในการให้ความคุ้มครองการลงทุนที่ได้รับอนุญาตเข้ามาในประเทศตามกฎหมายท้องถิ่นของประเทศนั้นๆ โดยความตกลงฯ จึงเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองภายหลังจากการเข้ามาจัดตั้งการลงทุน (post-establishment) ในประเทศแล้ว การจัดทำความตกลงดังกล่าวจึงไม่มีนัยเกี่ยวกับโดยไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเข้าสู่ตลาดการเปิดเสรีการลงทุน (liberalization) และนอกจากนี้ ความตกลงฯ ประเภทนี้จะให้การคุ้มครองนักลงทุนเฉพาะผลกระทบจาก “มาตรการที่ออกโดยรัฐ” เท่านั้น และไม่คุ้มครองความเสี่ยงที่เกิดจากการประกอบธุรกิจตามปกติของนักลงทุนเอกชนส่วนกรณีที่มีการผิดสัญญาโดยคู่สัญญาเป็นเอกชนและไม่มีการแทรกแซงโดยรัฐกรณีดังกล่าวจะไม่สามารถได้รับการคุ้มครองภายใต้ความตกลงฯ นี้ได้

ใครสามารถใช้สิทธิจากความตกลงฯ

โดยทั่วไปความตกลงฯ จะกำหนดประเภทของนักลงทุนที่สามารถใช้สิทธิตามความตกลงฯ นี้ได้คือผู้มีสิทธิใช้สิทธิตามความตกลงฯ คือ

- นักลงทุนบุคคลธรรมดาถือสัญชาติไทย และสัญชาติของภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง
- นิติบุคคล รวมถึงบริษัท บริษัท สมาคมธุรกิจ และองค์กรอื่นๆ ซึ่งก่อตั้งหรือจัดตั้งขึ้นโดยวิธีอื่นใดโดยถูกต้องตามกฎหมายของไทย หรือของรัฐภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งภายใต้กฎหมายไทย และมีสำนักงาน รวมทั้งมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่แท้จริงในดินแดนของไทยนั้น

การลงทุนประเภทใดได้รับการคุ้มครองภายใต้ความตกลงฯ นี้บ้าง

ก่อนที่จะใช้สิทธิภายใต้ความตกลงฯ เราควรจะทราบก่อนว่า การลงทุนของเราอยู่ภายใต้ขอบเขตของความตกลงฯ หรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การลงทุนที่อยู่ในข่ายได้รับความคุ้มครองตามความตกลงฯ คือ การลงทุนใน ความตกลงฯ จะครอบคลุม “สินทรัพย์ทุกประเภท” หรือสิทธิที่ได้ลงทุนตามกฎหมายและข้อบังคับของประเทศที่เข้าไปลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบให้เข้ามาลงทุนในรัฐคู่ภาคี โดยอาจลงทุนในรูปแบบหนึ่งรูปแบบใด ต่อไปนี้ นอกจากนี้ ยังรวมถึง :

- สิทธิทรัพย์สินและอสังหาริมทรัพย์และสิทธิในทรัพย์สินอื่นๆ เช่น สิทธิการเช่าการจ้างงาน สิทธิยืมหน่วง และจำนำ
- หุ้น หลักทรัพย์ และหุ้นกู้ของบริษัท และการมีส่วนร่วมในบริษัทในรูปแบบอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน
- สิทธิเรียกร้องเงินและสิทธิเรียกร้องอื่นใดให้ปฏิบัติตามสัญญาที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
- สัมปทานทางธุรกิจซึ่งได้รับตามกฎหมายหรือภายใต้สัญญา รวมถึงสัมปทาน ในการค้นหา เพาะปลูก สกัด หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

สิทธิประโยชน์หลักของนักลงทุนภายใต้ความตกลงฯ มีอะไรบ้าง

เมื่อนักลงทุนได้รับผลกระทบจากการกระทำ มาตรการ หรือกฎระเบียบของประเทศที่เข้าไปลงทุน หรือได้รับผลกระทบจากการจลาจล ฯลฯ ก็จะสามารถเรียกร้องขอรับความคุ้มครองจากรัฐบาลประเทศผู้รับการลงทุนได้ ซึ่งอาจเรียกตามสิทธิได้ ดังนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ชอบด้วยเหตุผล ได้แก่ มาตรการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม กฎระเบียบเพื่อส่งเสริมสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัย เป็นต้น หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบธรรม ได้แก่ การยกเลิกใบอนุญาตโดยไม่มีเหตุผลอันควร การยกเลิกสัญญา การผิดพันธสัญญา เป็นต้น ส่วนเป็นเหตุการณ์ที่นักลงทุนสามารถใช้สิทธิการคุ้มครองที่ได้รับจากความตกลงฯ ซึ่งมีขอบเขตและเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติไม่ด้อยกว่าคนชาติ หรือคนชาติอื่นๆ ที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (National Treatment/Most-Favoured-Nation)
2. สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม เท่าเทียมกัน และ การคุ้มครองอย่างเต็มที่ (Fair and Equitable Treatment)
3. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการเวนคืนและการชดเชยค่าเสียหายจากการเวนคืน (Expropriation and Compensation)
4. สิทธิที่จะได้รับการชดเชยความสูญเสียจากเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดในประเทศที่ลงทุน (Compensation for Damage or Losses)
5. สิทธิในการโอนเงินและผลกำไรโดยเสรีในสกุลเงินที่ใช้ได้โดยเสรี (Free Transfers of Investments and Returns)
6. สิทธิรับรองการรับช่วงสิทธิตามความตกลงฯ โดยผู้ที่ชดเชยความเสียหายให้กับนักลงทุนสามารถรับช่วงสิทธิเข้ามาเป็นคู่กรณีกับรัฐบาลได้ (Subrogation)
7. สิทธิในการระงับข้อพิพาทโดยใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ศาลท้องถิ่น (Settlement of Disputes)